

Ptáci - systém

Praptáci

- nejznámějším praptákem je *Archeopteryx lithographica* (druháohory)
- je příkladem „spojovacího článku“ s moderními ptáky (peří, běhák, vidlička, pánev a lebka) a starobylými znaky plazů (dlouhý ocas, z křídla vystupují tři volné prsty s drápy, ozubené čelisti, chybí velká prsní kost)
- nemají přímé vývojové vztahy k dnešním skupinám, předci dnešních ptáků byli jejich současníky

řád: Pštrosi

- velké nelétavé formy se zakrnělými křídly, starobylé znaky na lebce, ztráta pneumatizace
- mohutné běhavé nohy
- pro všechny druhy je typická **polygamie** (mnohoženství) a převažující péče samce o vajíčka a mláďata
- zástupci: **pštros dvouprstý** (Afrika), **nandu pampový** (Jižní Amerika), **emu hnědý**, **kasuár přilbový** (Nová Guinea), moa (Nový Zéland, vyhynul člověkem), **kivi jižní** (Nový Zéland, noční, nelétaví, hmyzožraví, velikosti slepice, dlouhý zobák, vynikající čich)

řád: Tinamy

- starobylé znaky, připomínají drobné lesní kury
- zástupci: **tinama argentinská**

řád: Tučňáci

- nelétaví, mořští, v chladných vodách jižní polokoule, výlučně rybožraví, schopni plavat a potápět se
- zástupci: **tučňák brýlový**, **tučňák císařský** - největší druh tučňáka, žije na pobřeží Antarktidy a na ostrůvcích v její blízkosti. V době hnízdění odolávají teplotám až -40°C .

řád: Trubkonosí

- trubicovité nozdry, rybožraví, potravu loví z hladiny oceánů, většinu života tráví plachtěním nad oceánem
- zástupci: **albatros stěhovavý** - rozpětí křídel přes 2 m, **buřňák lední** - při pobřežích severních moří, připomínají racky

řád: Potáplice

- velké, pestře zbarvené, rybožravé, obývají severská jezera, u nás vzácně v zimě
- zástupci: **potáplice severní**

řád: Potápky

- sladké stojaté vody, hydrodynamický tvar těla, úzký zobák, loví drobné ryby a vodní hmyz
- zástupci: **potápka roháč**, **potápka malá**

řád: Veslonoží

- plovací plány mezi všemi prsty, vodní, rybožraví, hrdelní vak, často hnízdí v obrovských koloniích
- zástupci: **pelikán kadeřavý**, **kormorán velký** - i u nás, na Třeboňsku a na Moravě, **terej modronohý** - Galapágy, svatební tanec, **fregatka vznešená**

řád: Brodiví

- dlouhé kráčivé nohy, dlouhý krk, dlouhý zobák
- zástupci: **čáp bílý**, **čáp černý**, **volavka popelavá**, **ibis hnědý**,

kolpík bílý, kvakoš noční, bukač velký

řád: Palmeňáci

- v zobáku příčné lamely (získávání koryšů z mělčin jezer), hnízdí v koloniích, podobají se brodivým
- zástupci: **plameňák růžový**

řád: Vrubozobí

- plovaví, vodní, krátké nohy s plovacími blanami posunuté dozadu, většina monogamní (často celoživotní partneři)
- zástupci: **labuť velká**, **husa velká**, **kachna divoká**,

lžičák pestrý, polák velký, polák chocholačka,

morčák velký, kajka mořská, kopřivka obecná, čírka ob.

řád: Hrabaví

- silné nohy, krátký zobák, zavalití, obtížně létají, malá hlava
- zástupci: kur domácí, tetřev hlušec, tetřívka obecná, páv korunkatý,

bažant obecný, koroptev polní, křepelka polní, perlička obecná, krocan divoký

řád: Dravci

- masožraví, silná noha s ostrými drápy, krátký a silný zobák, dobrý zrak a letové schopnosti
- zástupci: orel skalní, orel mořský, sup bělohlavý, káně lesní, jestřáb lesní,

sokol stěhovavý, poštolka obecná, ostříž lesní, včelojed lesní, moták pochop, kondor andský

řád: Krátkokřídlí

- robustní ptáci, dlouhé nohy, při březích vod
- zástupci: jeřáb popelavý, chřástal vodní, lyska černá, slípka zelenonohá, drop velký

řád: Měkkozobí

- krátký zobák, měkké ozobí, vodu pijí nasáváním nozdrami
- zástupci: **holub domácí, holub skalní, hrdlička zahradní, hrdlička divoká**

řád: Papoušci

- pestře zbarvení, stromoví, zrnožraví, mohutný zobák, krátké šplhavé nohy, patří k nejméně inteligentnějším ptákům, učenliví
- zástupci: **ara hyacintový, kakadu bílý, andulka vlnkovaná, korela chocholatá**

řád: Kukačky

- pozemní a stromoví, vratiprst, hnízdní parazitismus
- zástupci: **kukačka obecná**

řád: Sovy

- noční ptáci, lovci drobných obratlovců a hmyzu, obrovské dopředu směřující oči, dobrý sluch
- zástupci: **výr velký, kulíšek nejmenší, puštík obecný, sova pálená, kalous ušatý, sýc rousný**

řád: Lelci

- noční, příbuzní sovám, plochý zobák a po jeho stranách hmatové štětiny
- zástupci: **lelek lesní**

řád: Svišťouni

- nejdokonalejší letci
- zástupci: **rorýs obecný, kolibřík purpurový**

řád: Srostloprstí

- tři prsty na noze směřující dopředu a částečně srostlé, většina pestře zbarvená
- zástupci: **ledňáček říční, dudek chocholatý, vlha pestrá, mandelík hajní**

řád: Šplhavci

- šplhavá noha, převážně stromoví, hmyzožraví, hnízdí v dutinách stromů

- zástupci: **datel černý**, **žluna zelená**, **strakapoud velký**, **krutihlav obecný**

řád: Dlouhokřídí

- dlouhá úzká křídla, rychlý let, vázání na vodu

- zástupci: **kulík říční**, **čejka chocholatá**, **vodouš bahenní**, **jespák obecný**, **břehouš černoocasý**,

sluka lesní, **racek mořský**, **racek chechtavý**, **rybák obecný**, **chaluha příživná**

řád: Pěvci

- početná a různorodá skupina, většinou drobní, druhově specifické hlasové projevy (k vymezení hnízdního okrsku)

- zástupci: **havran polní**, **kavka obecná**, **krkavec velký**, **vrána obecná**, **sojka obecná**,

straka obecná, **pěnkava obecná**, **zvonek zelený**, **zvonohlík zahradní**, **strnad obecný**,

strnad luční, **křivka obecná**, **dlask tlustozobý**, **hýl obecný**, **stehlík obecný**,

vrabec domácí, vrabec polní, vlaštovka obecná, jiříčka obecná, břehule říční,

skřivan polní, chocholouš obecný, konipas bílý, konipas horský, linduška lesní,

skorec vodní, sýkora koňadra, sýkora modřinka, sýkora uhelníček, brhlík lesní,

šoupálek krátkoprstý, králíček obecný, králíček ohnivý, ťuhýk obecný, moudivláček lužní,

slavík obecný, žluva hajní, lejsek bělokrký, pěnice černohlavá, budníček menší,

rákosník obecný, cvrčilka zelená, drozd kvíčala, kos černý, červenka obecná,

rehek domácí, rehek zahradní, špaček obecný

